

Ikt. sz.: NOB-40/72-5/2015.

NOB-19/2015. sz. ülés
(NOB-35/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Nemzeti összetartozás bizottságának**
2015. november 23-án, hétfőn, 9 óra 5 perckor
az Országház Esterházy János tanácstermében (földszint 1.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása</i>	5
<i>A napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató a moldvai csángók helyzetéről</i>	5
<i>Pogár László tájékoztatója</i>	5
<i>Burus-Siklódi Botond tájékoztatója</i>	8
<i>Szávay István javaslata</i>	14
<i>Márton Attila kiegészítése</i>	14
<i>Ferencz Éva kiegészítése</i>	15
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	15
<i>Válaszok</i>	17
<i>További kérdések, észrevételek</i>	19
<i>Javaslatok</i>	21
<i>Burus-Siklódi Botond javaslata</i>	21
<i>Lászlófy Pál István javaslata</i>	23
<i>Ferencz András javaslata</i>	24
<i>Szávay István javaslata</i>	25
<i>Egyebek</i>	25
<i>Az ülés berekesztése</i>	26

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató a moldvai csángók helyzetéről

Felkért hozzászólók:

Pogár László, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége elnöke

Kovács Melánia, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége irodavezetője

Ferencz Éva, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége ügyvezetője

Burus-Siklódi Botond, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége elnöke

Lászlófy Pál István, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége tiszteletbeli elnöke

Márton Attila, a Csángó Oktatási Program programfelelőse

Bilibók Jenő, a Csángó Oktatási Program munkatársa

Ferencz András, a Csángó Oktatási Program munkatársa

2. Egyebek

Az ülés résztvevői**A bizottság részéről****Megjelent**

Elnököl: **Pánczél Károly** (Fidesz), a bizottság elnöke

Szabolcs Attila (Fidesz), a bizottság alelnöke
Szászfalvi László (KDNP), a bizottság alelnöke
Bóna Zoltán (Fidesz)
Dunai Mónika (Fidesz)
Petneházy Attila (Fidesz)
Szávay István (Jobbik)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Sándor Tamás, a bizottság munkatársa

Meghívottak**Hozzászólók**

Pogár László, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége elnöke
Burus-Siklódi Botond, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége
elnöke
Ferencz Éva, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége ügyvezetője
Lászlófy Pál István, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége
tiszteltbeli elnöke
Márton Attila, a Csángó Oktatási Program programfelelőse
Ferencz András, a Csángó Oktatási Program munkatársa

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 5 perc)

Az ülés megnyitása

PÁNCZÉL KÁROLY (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Nagy szeretettel köszöntök minden jelen levőt a Nemzeti összetartozás bizottságának mai ülésén. Köszönöm az alelnök urakat, a bizottság tagjait, és nagyon nagy szeretettel köszöntöm a mai napunkon a bizottság vendégeit.

Köszöntöm a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége részéről Pogár Lászlót, a szövetség elnökét, Kovács Melániát, a Moldvai Csángómagyarok Szövetségének irodavezetőjét, Ferencz Évát, a szövetség ügyvezetőjét. Nagyon szépen köszönöm, hogy elfogadták a meghívásunkat a mai napirendi pontra.

Nagy tisztelettel köszöntöm a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége részéről Burus-Siklódi Botond elnök urat, köszöntöm Lászlófy Pál Istvánt, a pedagógus szövetség tiszteletbeli elnökét, és köszöntöm a hajnali órákra megérkező, maguk mögött hosszú utat tudó programfelelősöket, munkatársakat: Márton Attilát, a Csángó Oktatási Program programfelelősét, lézpedi tanító urat, és köszöntöm Bilibók Jenőt, Ferencz Andrást, az Oktatási Program munkatársait, akik ebben a programban mint tanfelügyelők is részt vesznek, és tegnap még csángóföldi programon voltak, hajnalban érkeztek, külön köszönöm, hogy ez után a hosszú út után itt vendégül láthatjuk önöket.

Tisztelt Bizottság! A bizottság határozatképes hat jelen lévő képviselővel.

A napirend elfogadása

Kérdezem a bizottságot, hogy elfogadja-e az előzetesen kiküldött napirendünket, aminek 1. napirendi pontja tájékoztató a moldvai csángók helyzetéről, illetve egyebek napirendi pontból áll. Előre szeretném jelezni, hogy a napirend elfogadásával együttesen elfogadjuk azt is, hogy vendégeink szemléltető eszközt, kivetítőt kívánnak igénybe venni.

Ki az, aki elfogadja a napirendünket? Aki igen, az kérem, most szavazzon! (Szavazás.) Köszönöm szépen. A bizottság egyhangú igennel a napirendet elfogadta.

Tájékoztató a moldvai csángók helyzetéről

Rátérünk 1. napirendi pontunkra: tájékoztató a moldvai csángók helyzetéről. A tájékoztatók egymás után fognak elhangozni. Először kérném szépen Pogár László elnök urat, illetve munkatársait, hogy tartsák meg tájékoztatójukat. Elnök úr, öné a szó!

Pogár László tájékoztatója

POGÁR LÁSZLÓ, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége elnöke: Köszönöm a szót. Tisztelettel üdvözlöm és köszönteni szeretném az elnök urat, az alelnök urakat, a Nemzeti összetartozás bizottsága tagjait. Nagy élmény számunkra, illetve nagy lehetőség az, hogy itt lehetünk, hogy meghívtak bennünket, ahogy Csángóföldön szokták mondani, hogy ennyi eszes ember előtt elmondhatjuk a tevékenységeinket, a problémáinkat és a programjainkat.

Én készültem egy rövid kis beszámolóval. Azt is be kell valljam, hogy ez az első alkalom, hogy ilyen bizottságban részt vehetek, úgy, mint csángószövetségi elnök is, mint magánember is. Mondom, tehát készültem egy rövid beszámolóval a csángószövetség programjairól.

2011. augusztus 29-én a Moldvai Csángómagyarok Szövetségének a vezetősége, a küldöttgyűlés új vezetőséget választott, amelyikből ugyanakkor három bizottságot, felügyelőbizottságot hozott létre a küldöttgyűlés. Az etikai bizottságot, amelyikben benne van Borbáth Erzsébet, Illyés Eszter sepsiszentgyörgyi ügyvéd, Salamon József atya, gyimesbükki plébános, aki Lujzikalagorból származik. Ugyanakkor egy felügyelőbizottságot hozott létre a küldöttgyűlés a Moldvai Csángómagyarok Szövetségében, amelyben benne van Járai Zsigmond, Szili Katalin, Veress László, dr. Edvi Péter és Pogár Róbert. A cenzori bizottság egy harmadik bizottság, amelyik a csángószövetségnek a tevékenységeit, illetve a munkáit követi. Abban benne van Dankó Piroska sepsiszentgyörgyi könyvelő, Alap Ágoston atya, Lujzikalagorból származó plébános, aki szolgál, Bandi Rita, sepsiszentgyörgyi könyvelő.

A 2015-ös évre tehát a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége támogatást kapott a Miniszterelnökségtől, 24 millió 800 ezer forintot működésre és programokra. Az Emberi Erőforrások Minisztériumától is úgyszintén támogatást kapott, 10 millió forintot, amit a programok megvalósításához szükséges anyagokra, illetve felkészülésre tudtunk felhasználni.

A szövetség arra törekszik, hogy Moldvában egy eléggé összetartó, erős csángó közösség van, magyar közösség, és ezekből a támogatásokból, amit, az előbb elmondtam, a Miniszterelnökségtől és az Emberi Erőforrások Minisztériumától kaptunk, arra igyekszünk, hogy a csángók öntudatában, illetve beleépíteni azt, hogy bennük maradjon a magyar nyelv, a kultúrájuk, a hagyományőrzés. Szociális programokat finanszírozunk, illetve támogatunk ezekből, ifjúság és sport. Én föl is vázoltam itt a programokat. Tehát hagyományőrzés: tánc- és hujjogtató találkozó, ami Trunkfaluban lett megtartva. Ezen több, mint háromszázan vettek részt, itt a bizottság tagjainak egy ilyen kisebb anyagot is letettünk az asztalukra, át lehet nézni. Baka András Csángó Mesemondó Találkozó Lujzikalagorban, amely 2015. október 17-én lett megtartva, itt is tizenegy faluból vettek részt gyerekek. A „Csengő vers” Lujzikalagorban, ami most volt, novemberben, 2015. november 15-én, tizenöt faluból több, mint hatvanöt gyerek vett részt. Guzsalyas program, ami folyamatban van, ez a jövő, illetve most hétvégén lesz, 28-án, advent előtti guzsalyas, amin úgyszintén tíz-tizenkét faluból fognak részt venni, ugyanakkor olyan 160-180 személyre számítunk, csángó emberekre. Bákói kisebbségi est, ami decemberben lesz, folyamatban van.

Vallási téren a „Mámomtól tanultam”, amelyik szeptember 19-én lett megtartva, egy vallási programunk. A csíksomlyói pünkösdi búcsú: nyolc faluból tudtunk Csíkszeredába vinni felnőtteket, gyerekeket a búcsúra, a csíksomlyói búcsúra, több, mint 165 személy vett részt. Kacsikai Nagyboldogasszony-búcsú Moldvában: a csángóknak olyan fontos a Nagyboldogasszony-anyai ünnep, mint a csíksomlyói, abból a szempontból is, hogy magyar misével kezdődik, a győri püspök jött és misézett ezen a Nagyboldogasszony-búcsún.

A gyerekeknek nyári programok. Nyári programok: óvodásoknak, kisiskolásoknak szerveztünk gyerektáboroztatásokat, pontosabban Ivóba, Csíksomlyóba, Szaloncon. A sportprogramok: a Szeret-kupa gyerekeknek, tizenhat csapat vett részt, Ferdinándújfaluban, az egyik csángó településen tartottuk meg; a Moldva-kupa a felnőtteknek szólt, ezt Csíkfaluban nyolc településről. Ugyanakkor a szervezetépítési helyi szervezetek létrehozása, ezen is dolgozunk, hogy minél erősebb legyen a szervezet, minél jobban álljunk a csángó emberek mellé abból a szempontból is, hogy érezzék, hogy van valaki mögöttük, és nem nyomja el a román hatóság vagy a román tengerben nem vesznek el.

Egyéb támogatások, szociális programokra. Az egészségügyi szűréseket Gyimesben szoktuk megtartani évente, ezt a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat szokta szervezni. Májusban 70 gyerek vett részt, októberben 113. Amit nagyon

fontosnak tartunk, hogy nemcsak ott helyben kivizsgálják és annyiban maradnak, hanem éppen a szükséges esetekben, tehát ahol orvosi ellátásra van szükség, ott a gyerekeket továbbviszik, Csíkszereda vagy Erdély, vagy, ha éppen szükséges, Magyarországra hozzák gyógyításra. Lépésről lépésre az egészségért, ez is egy programja a csángószövetségnek, a felvilágosítás a betegségek előtt, tehát meg lett tartva ez is, három faluban folyamatban van, Trunk, Magyarfalú és Lujzikalagor. Orvosi vizsgálatok, kezelések.

Úgyszintén a parlamenti gyermekkarácsonyon is részt veszünk ebben az évben is, meg vagyunk hívva, több, mint huszonegy gyerek vesz részt. A nemzetközi gyermekmentő napra voltunk meghívva itt Magyarországon, itt is negyven gyerek vett részt.

Lábnyiki táborközpont vizesblokk munkálatai, illetve a táborközpont munkálatai. Azt nagyon fontosnak tartjuk, hogy Moldvában még egy ilyen lehetőség nincsen, hogy magyar közegben gyerekeket táboroztassunk. Magántámogatásokból létrehoztunk tíz faházikót, négyszemélyes faházat, illetve egy vizesblokkot konyhával együtt. Nagyon fontosnak tartjuk azt, hogy úgy, ahogy Erdélybe kijönnek gyerekek, csángó gyerekek Magyarországra, nagyon fontosnak tartanánk azt is, hogy Erdélyből vagy Magyarországról kijöjjenek Moldvába gyerekek, tehát hogy együtt a moldvai gyerekekkel ott táborozhassanak, és belelássanak a moldvai csángó emberek életébe. Az utolsó simítások előtt állunk a táborközponton, tehát tavasztól az el fog tudni indulni.

Itt a bizottsági tagok előtt is, elnök urak előtt is szeretném hangsúlyozni még jobban, hogy ha adódik olyan lehetőség, illetve lehetne ezt úgy megoldani, hogy akár az egész Kárpát-medencéből lehet úgy szervezni táborokat kint, Moldvában, hogy ott is a csángó embereket egy kicsit fölleveníteni, illetve fölhozni a figyelmüket, hogy pont így vannak ellátva kint Magyarországon is vagy Erdélyben is a csángó gyerekek, és ez legyen visszajárós.

Aktuális kérdéseink, nehézségeink. A csángószövetség az elmúlt évben, években létrehozott több közösségi házat ezeken a településeken, tehát Külsőrekecsin, Csíkfalu, Diószeg. Ezek a közösségi házak szolgálják kezdve az oktatástól, hagyományőrzéstől a szociális programig. Mi nagyon fontosnak tartjuk azt, hogy a továbbiakban is akár ezt megerősíteni, illetve még több településen létrehozni abból a szempontból is, hogy van nekik is egy központjuk, van egy, ahova tartanak, amint az oktatás is ott zajlik, ahogy az előbb is mondtam. Tehát ezek olyan fontos dolgok az ottani emberek számára, hogy van, ahova bejárjanak, akár egy éneket megtanuljanak, akár egy táncot, akár egy vizsgálatot, egy orvosi szűrést, van egy központjuk nekik.

Ugyanakkor fontosnak tartjuk az ottani román közönségnek is elmondani, illetve megerősíteni jobban, tehát megmutatni azt, hogy itt van egy magyar közösség, kisebbség, amelyiknek van egy hagyománya, van egy kultúrája, van egy nyelve, amit továbbra is - a román hatóságokkal szemben is akár - megerősíteni, és nemcsak a falvakban, akár Bákó városban is, mint például volt most is a Szeret-menti népdalvetélkedő. Ezeket mind úgy lehet megvalósítani, hogyha megvan a szükséges emberi és anyagi erőforrás, támogatás. Én ugyanakkor a bizottságnak, a meghívottaknak a meghívást is hoztam magammal, hogy ki kell jönni Moldvába. Vannak itt, akik voltak, ugyanakkor fontosnak tartjuk azt, hogyha ellátogatnak arrafele, illetve megnézik a csángó közösséget.

Köszönöm szépen a lehetőséget.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr. Akkor átadom a szót a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége elnökének, Burus-Siklódi Botond úrnak. Tessék, parancsoljon, elnök úr!

Burus-Siklódi Botond tájékoztatója

BURUS-SIKLÓDI BOTOND, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége elnöke: Tisztelt Elnök Urak! Bizottsági Tagok! Meghívottak! Vendégek! Tisztelettel köszöntöm önöket. Tulajdonképpen egy nagyon fontos beszélgetésre érkeztünk ide az önök meghívására, hisz reményeim szerint ez a mai beszélgetés egész más hangnemben és más jelentéssel fog bírni, mint a három évvel korábbi, a 2012 novemberében tartott beszélgetésünk, ugyanígy a bizottság, a Nemzeti összetartozás bizottsága tagjai részvételével, hisz akkor egy kezdeti helyzetben volt a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége, visszatérőként a Csángó Oktatási Programban.

Engedjék meg, hogy a mai nap is azzal kezdjem - minden egyes alkalmat szeretnék kihasználni arra, hogy a bizottság új tagjai számára talán nem teljesen ismert dolgokat is megemlítsék, ami a szövetségünkre vonatkozik, hogy egy általános kép alakuljon ki -, hogy tulajdonképpen az a nagyon fontos program, amely a csángómagyar oktatási programot jelenti, szakmai szempontból milyen fenntartással, milyen erős pontokkal, erős kisugárzással rendelkezik a közösség irányába, de a fenntartók irányába is. Egypár... - nem tudom, ez innen el fog-e érni odáig, igen. Tehát a pedagógus szövetségről egypár gondolatot szeretnék megemlíteni, amelyről ne vegyék úgy, hogy ez a reklám helye, és utána pedig a pedagógus szövetségnek a moldvai csángómagyar oktatási programban való részvételéről szóljak.

Mindig hangsúlyozzuk, és ez már, hál' istennek, huszonöt éve történik, hogy a minőségi oktatás irányába tettünk mi nagyon-nagyon fontos lépéseket az elmúlt időszakban is. Ezt szeretnénk a továbbiakban is megtartani úgy, hogy azokat a programokat, amelyeket szerveztünk a hitelesség és a tisztesség jegyében, a pontos és megbízható programfinanszírozási igénylésekkel és ennek a megfelelő elszámolásával remélem, hogy eddig is bizonyítottuk, hogy ez az egyik erősségünk.

Mint minden szervezetnek, nekünk is megvannak az alapvető céljaink: nyilván elsősorban a romániai magyar, általában romániai magyar oktatási rendszernek a kiteljesítése, a demokratizálási folyamatában való részvétel országos szinten, és mint ilyen, természetesen igyekszünk részt venni olyan országos testületekben, ahol érvényesíteni tudjuk ezeket az elvárásokat, amelyeket a többségi nemzet részéről a magyar kisebbség és elsősorban a magyar kisebbségi oktatás irányában elvárunk. *(Bóna Zoltán megérkezik az ülésre.)*

Általános szerkezeti felépítésünk, szervezeti felépítésünk. Mint egy civil szervezet esetében, itt is a fő döntéshozó testületünk az országos küldöttgyűlés, de a két küldöttgyűlés közötti időszakban az országos elnökség látja el a feladatait. Nyilván működik cenzorbizottság, etikai bizottság és az országos elnökséghez tartozó, intézményesülni látszó különböző szervezeti formák. Én innen az Országos Információs és Programirodát említeném. Ezenkívül négy módszertani központunk van Erdély-szerte Partium, Közép-Erdély, Székelyföld területi leosztással. A tankönyvproblémák enyhítése érdekében az Erdélyi Tankönyvtanácsot működtetjük, létrehoztunk egy saját kiadót, az Ábel Kiadót. Ezenkívül pedig területenként, műveltségi területenként szaktestületeket működtetünk, és természetesen a szervezeti egységeink azok a körzeti, helyi vagy megyei szervezetekben testesülnek meg. Az egyik legfontosabb, intézményesülni látszó programunk az a Bolyai Nyári Akadémia, amit nemsokára huszonötödik alkalommal szervezünk meg. Ez az egész Kárpát-medencére kiterjedő legnagyobb magyar pedagógus fórum, amely a szakma hangját igyekszik meghallani és ezt felerősíteni vagy pedig érvényesíteni.

Az oktatási módszertani központjaink közül az előbb említett területi leosztásban van vagy működik a Partium területi oktatási központunk, a Gál Kelemen Területi Oktatási Központ kolozsvári székhellyel, a Közép-Erdélyi régióban, van a

Székelyföldön létrehozott, Csíkszeredában működtetett Székelyföldi Területi Oktatási Központunk, amelynek egy filiája a moldvai csángómagyar oktatási programhoz kapcsolódó módszertani központ, amelynek a kialakítása folyamatban van. Van egy jelen pillanatban jól működő, de még mindig ideiglenesnek tekintett központunk, kijelölt központunk, amelyet szeretnénk az elkövetkezendőkben megerősíteni, itt a módszertani munkának a kapcsolódása a Csángó Oktatási Programhoz.

Ezenkívül az egyik legfontosabb - és a leginkább büszkékre vagyunk - a Teleki Oktatási Központ szovátai központszékhellyel, amely országos hatósugárral szervezi a programjait évről évre. A területi leosztás szerint nyilván mind a tizenöt magyarlakta, magyarok által is lakott megyét érintjük, de ezenkívül Bukarestet és a Csángóföldet is beleszámítjuk az előbbieken vázolt módszertani munkamegosztás szerinti leosztásba, és ezeket igyekszik összefogni a szovátai oktatási központ.

Ami a Csángó Oktatási Programmal kapcsolatos előzményeket illeti, azt szeretném megemlíteni, hogy a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége 2001 óta, a 2001 és 2005 közötti időszakban programfelügyelettel és egyfajta koordinációval is fel volt ruházva. Az elnök úrnak, Lászlófy Pál elnök úrnak a közvetlen felügyelete alatt működött, indult be, és a finanszírozás is a pedagógus szövetségen keresztül történt abban az időben.

2005-ben a keresztszülő programnak az egyre inkább megerősödésével és a csángószövetségnek az egyre hangsúlyosabb szerepvállalásával a programot teljes egészében átadtuk, átadta a pedagógus szövetség a csángószövetségnek, de az igény szerinti, időszakonkénti programfelügyeletben a szövetség részt vett minden olyan esetben, amikor ezt a program koordinációjával foglalkozó testület igénybe vette.

2012-től pedig a szakmai és operatív koordinálás is a mi feladatunk, és már akkor - talán a régebbi bizottsági tagok emlékeznek - az egyik fő célkitűzésünknek azt határoztuk meg, hogy a programot fokozatosan integráljuk a romániai magyar oktatási rendszerbe. Az iskolai, iskolán keresztüli megvalósítását látjuk mi a legbiztonságosabbnak, mindemellett egyáltalán nem tagadva annak a fontosságát, sőt, hangsúlyozzuk az iskolán kívüli tevékenységeknek, foglalkozásoknak a fontosságát is. Hisz az az idő, amit hivatalos körülmények között az iskolában fordíthatunk a magyar nyelvi oktatásra, az nyilván túl kevés ilyen nyelvallapotok mellett, amelyek változó formában ugyan, de helységenként változó formában előfordulnak Moldva-szerte.

A továbbiakban nyilván azokat a célkitűzéseket is szem előtt tartjuk, hogy ennek a programnak az egyre hangsúlyosabb elfogadása és megerősítése is további célkitűzésünk, ezenkívül pedig a módszertani központok munkájába való bekapcsolódást ezen a majdani központon keresztül látjuk kivitelezhetőnek, megvalósíthatónak.

A célkitűzéseink részben, úgy tűnik, hogy valóra is válnak, megvalósulnak. Ugyanis a programnak a koordinációja és zökkenőmentesebbé tétele, működése érdekében létrehoztunk egy testületet, az úgynevezett felügyelőbizottságot, amelybe olyan szakembereket, szakértőket vontunk be, akik a módszertani munka végzésében, de ezenkívül a szakmai felügyelet tekintetében is elismerést vívtak ki maguknak az elmúlt időszakban, és ezt mi kamatoztatni is szeretnénk a program keretében.

A tiszteletbeli elnök úr, jómagam és Borbáth Erzsébet nyugalmazott magyartanár, igazgató, Petrás Incze János-díjas, a csángómagyar oktatás kezdeteinél ott volt, és jelen pillanatig kitartóan mellette áll minden tekintetben Erzsike, Borbáth Erzsébet. Ezenkívül Szász Zoltán kollégánkat, az udvarhelyi, székelyudvarhelyi, széki elnökünket és a programban közvetlenül részt vevő, a program koordinálásával foglalkozó Márton Attila, Bilibók Jenő és Ferencz András kollégánkat tekintjük a felügyelőbizottság aktív tagjainak. Ezenkívül a humánerőforrás tekintetében még egy

pályázati referens működik a kötelékünkben és egy gondnok, gépkocsivezetői vagy bármilyen adminisztratív feladatot ellátó alkalmazottal működik.

Ami a minőségbiztosítást és a tanfelügyeletet illeti, az előbbieken említett két kollégánk, Ferencz András és Bilibók Jenő jelen vannak, hozzájuk lehet a program minőségére vonatkozó kérdéseket feltenni. Ezenkívül pedig Hargita és Kovászna megye tanfelügyelőivel, módszertanosaival tartunk fenn szoros szakmai kapcsolatot, és mindahányszor, amikor szükségünk van erre, igénybe is vehetjük őket.

Itt szeretném azt is megjegyezni, hogy 2015. február elején írtunk alá a román oktatási minisztérium nemzeti kisebbségi főosztálya, illetve a kisebbségi oktatásért felelős államtitkár ellenjegyzésével, Bákó megyei tanfelügyelőséggel egy olyan együttműködési megállapodást, amelynek keretében hivatalossá tettük ezeket a látogatásokat, amelyeket az előbb említett kollégák tesznek a helyszíneken nemcsak az iskolán kívüli oktatásban, hanem az iskolai oktatásban is. Ezenkívül a tanfelügyeletben közvetlenül érintett kisebbségi tanfelügyelővel való kapcsolattartást is, úgy tűnik, hogy Márton Attila zökkenőmentesen tudja ellátni.

A humán erőforrásra való tekintettel jelen pillanatban 45 kollégát foglalkoztatunk, ebből 24 szakképesítéssel rendelkeznek. Mit tekintünk mi ezen a téren szakképesítéssel rendelkező kollégának? Akiknek szakirányú végzettségük van vagy tanítói főiskolai szintű végzettségük van, vagy pedig ezeket a tanulmányaikat most végzik, vagy pedig magyar főszakos vagy néprajz szakot végzett kollégák, vagy pedig olyan rokon szakmában diplomát szerzett kollégák, akiknek a tevékenysége elismerhető ezen a területen.

Ezenkívül ugyancsak főiskolai végzettséggel vagy legrosszabb esetben érettségivel rendelkező kollégákból tizenegyet foglalkoztatunk, akik között van zenetanár, van mérnök, van középszintű tanítóképzőt végzett vagy pedig általános középiskolát végzett kollégánk is. A harmadik kategória - ez nem a sorrendet jelzi, de fontosságában nagyon-nagyon fontos az ő jelenlétük - a hagyományőröknek a csoportja. Tíz ilyen hagyományőrzőt foglalkoztatunk a programban, akiknek a jelenléte alapvetően fontos és meghatározó.

Hogyha végignézzük, ami a legtöbb fejtörést is jelent számunkra a program működtetésében, az a helyszíneknek a fenntartása, az oktatási, illetve a lakhatási viszonyoknak a biztosítása az oktatók, illetve a hagyományőrök részére. Így mi megpróbáltuk kategorizálni ezeket a helyszíneket aszerint, hogy milyen minimális feltételeknek tudnak eleget tenni, és eszerint vannak elfogadhatótól szerényen felszerelt helyekig, vagy pedig a közepesen, vagy tulajdonképpen hogyha a viszonyítási alapunk a szerény felszereltséggel rendelkező helyek, akkor nagyon jó felszereltségű helyek és helyszínek is vannak. Ezek közé tartoznak a Csángómagyarok Szövetsége által, az előbbieken az elnök úr által is említett közösségi házak, amelyeknek a léte fontos a program tekintetében is. Az elnök úr jelezte, hogy ezeknek más felhasználási területe is van, bár az utóbbi időben elsősorban a program zökkenőmentes működésében használtuk egy évről évre felújított megállapodás értelmében.

Itt szeretném azt megjegyezni, hogy bár a jól felszerelt helyszínek közé soroltuk ezeket a közösségi házakat, mégis minden fenntartás nélkül írtuk alá és támogatjuk azt a kezdeményezését a csángószövetségnek, hogy ezeket a közösségi házakat fel kell újítani. Hisz az a kihasználtsági fok, aminek nap mint nap alá vannak vetve és az az elhasználtságuk, amely az idők során felhalmozódott, mindenképpen indokoltá teszi azt a följavítási munkálatot vagy munkálatokat, amelyeket igényelt a csángószövetség. Még egyszer: ezt mi mindenképpen támogatjuk, hogyha erre lesz, illetve adódik lehetőség.

Itt szeretném megjegyezni azt is, hogy a juttatásaink között - a humán erőforrásra visszatérve - az előbbi besorolás, felsorolás szerinti differenciálás

értelmében szeptember óta a havi juttatásuk is differenciált az oktatóknak, a szakképzetleneknek, illetve a hagyományőrzőknek, de emellett a lakhatási feltételek biztosítására is azt a sokat vitatott 700 lejes támogatást is megkapják oktatónként és nem helyszínenként azért, hogy megfelelő lakhatási és oktatási feltételeket tudjanak biztosítani. Ezeknek a felhasználási területe és mértéke változó, erre nagyon pontos odafigyelés kell, és havi beszámolót kell erről minden oktatónak nyújtani a programfelügyelet számára, amelyben számon kérjük az oktatóinktól, hogy mire költik azt a támogatást - természetesen az előbb kijelölt célok megvalósítása a fő szempont.

Ezenkívül az oktatók is és a hagyományőrzők is minden ledolgozott munkanapra napi étkezési jegyet is kapnak. Azonban ez így nagyon vonzónak tűnik, nagyon elfogadható javadalmazásnak, akár romániai szinten tekintve is ezeket a dolgokat, de az eddigi lehetőségeink mindenképpen csak azt engedték meg, azt engedhettük meg magunknak, hogy azért az induló bruttó fizetésük az oktatóinknak és a hagyományőrzőknek egyaránt a román oktatási rendszerben kezdő fizetéssel rendelkező tanári fizetésnek megfelelő juttatási szintet biztosít.

Természetesen mi is próbáltunk a román oktatási rendszerben menetközben alkalmazott béremelésekkel lépést tartani, azonban ezt egyre nehezebben tudjuk tartani. Legutóbb szeptember 1-jén, amikor újabb szerződést kötöttünk a kollégákkal, akkor emeltük 5 százalékkal, ugyanúgy, mint a román oktatási rendszerben szeptember hónappal érvényes 5 százalékos béremeléssel. De itt következik december 1-jével a román oktatási rendszerben 15 százalékos béremelés, majd márciussal újabb 7 százalékos béremelés - ezeket mi egészen biztosan nem fogjuk tudni tartani, még egyszer, még olyan körülmények, feltételek mellett sem, hogy az alap bruttó bére az oktatóinknak a kezdő fizetések kategóriájába sorolható be.

Itt az oktatási helyszíneknek a változását próbálnám mutatni, nemcsak a helyszínek számának a változását, és az oktatók, valamint az iskolai oktatási helyszíneknek vagy iskolán kívüli oktatási helyszíneknek a változását az évek során és a gyereklétszámok változását. Mi most nagyon-nagyon pontosan és naprakészen tartjuk ezeknek a gyerekszámoknak a változását. Ez köztudott, hogy az őszi népszámlálás - idézőjelbe téve -, a gyerekek számának, az oktatásban részt vevő gyerekek számának a meghatározása eléggé problémát is jelent, hisz nagyon sokan később kapcsolódnak be, és nyilván a karácsonyi ünnepek közeledtével csúcspontot ér el ez az oktatási programban való részvételt jelentő szám. De átlagban a 2000 körüli létszám az, ami jellemző a programban. Ez a 2015-16-os iskolaévre vonatkozó közel 1700 - 1658, ha jól látom innen, vagy annál valamivel több létszám - a november eleji állapotokat tükrözi. Az biztos, hogy az iskolai oktatási formában részt vevők száma az 1200 körüli, és ez már évek óta stabil számnak tekinthető.

A kollégáink azzal is foglalkoznak, hogy ezek a beiskolázások, amelyek a hivatalos oktatási rendszerben való részvételt illetik, azok sokkal korábban megtörténjenek, mint a korábbi években ez szokásos volt. Hisz most a fejkvóta szerinti finanszírozás miatt lényeges, hogy ezeknek az óráknak a figyelembevétele is megtörténjen még a költségvetés, illetve a beiskolázási sarokszámok meghatározása előtt, amelyről kormányrendelet rendelkezik, és ha ezek ott elfogadódnak, természetesen jövő ősztől ezeknek az indítása nem jelenthet problémát. Tehát a napokban is ezzel foglalkoznak, kell hogy foglalkozzanak legalábbis a kollégák, a beiskolázások, a kérelmeknek a megfogalmazása, leírása, újabb kérelmeknek a megírása és érvényesítése kell hogy a fő célkitűzés legyen.

Itt egy táblázatban próbálom szemléltetni azt, hogy milyen támogatói vannak és milyen mennyiségben támogatták az évek során, amióta a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége a program koordinátora. Látható, hogy a kormányzati oldalról nyújtott támogatás a 2012. február 1-jével átvett program szerint 67,75 millió

forintról a 2015-ös finansziális évre nyújtott 87 millió 500 ezer forintba nőtt. Volt egy év, amikor a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumon keresztül, a többi években pedig a Bethlen Gábor Alapkezelőn keresztül jutottunk a támogatáshoz.

Ezenkívül fontos támogatója a programnak a Moldvai Magyar Oktatásért Alapítvány, az AMMOA, amely az előbbieken említett lakhatási és oktatási, helyszíntfenntartási költségeket kellene hogy biztosítsa. Azonban sajnálattal tapasztaljuk, és az ők közlése szerint a keresztszülői létszámcsappanás és a befizetések visszaesése miatt július 1-jével kezdődően idéntől csak mintegy felét tudják biztosítani ennek a hónapról hónapra jelentkező költségnek. Ezért fordultunk az idén és ezért is több a kormányzati oldalnak az idej támogatása, hogy kiegészítendő ezeket a költségeket, a kormányzati oldal a Bethlen Gábor Alapkezelőn keresztül biztosította azt a 7,5 millió forintot, amely 2016 februárjával befejezőleg elegendő, illetve kiegészíti az AMMOA-s ez irányú támogatást.

Ezenkívül szeretném megemlíteni és a fontosságát egyre inkább hangsúlyozni a Pillangó Alapítványnak, az amerikai székhelyű Pillangó Alapítványnak, amely 2012-től fokozatosan emelte, és fokozatosan egyre több programnak a finanszírozását vállalta fel, elsősorban a csíkszeredai bentlakásnak a működését, működtetését, de ezenkívül az úgynevezett pillangó táboroknak és az ösztöndíjaknak a folyósítását is általuk sikerül finanszírozni. Látható, hogy ez a támogatás körülbelül 25 százaléka a kormányzati oldalról érkező támogatásnak.

Tehát mi már évek óta hangsúlyozzuk, és most is szeretném hangsúlyozni itt a bizottság tagjai számára is - nem hiszem, hogy újdonságot jelentene ez a megközelítés -, hogy ahhoz, hogy az oktatási program zökkenőmentesen és biztonságos keretek között működhessen, mindenképpen jó lenne, hogy ha az alapvető költségnemeknek, költségvetési tételeknek a biztosítására a kormányzati oldal vállalhatná ezeknek a költségeknek a teljes összegét. Hisz nagyon fontosnak tartjuk a civil szférának a hozzájárulását, a támogatását, de hogyha ilyen rapszodikussá válik és ennyire lecsökken az ez oldali támogatás, az erről az oldalról érkező támogatás, ez eléggé bizonytalanra tehetné a programot, még akkor is, hogyha erre megvan az a garancia a kormányzati oldal részéről, hogy ezt bármikor kiegészítik.

Nyilván mi egy-egy évre kötünk szerződést az oktatóinkkal, és ez nem a finansziális évhez kötött, hanem szeptembertől szeptemberig, és a támogatások pedig januártól december 31-éig szólnak, és emiatt is lényeges lenne azt tudnunk, hogy milyen finanszírozási háttérrel kötjük meg az újabb és újabb szerződéseket, amelyek nyilván átnyúlnak egyik finansziális évből a másikba.

Az elkövetkezendőkben itt bemutattam nagyon pontosan a mai nap állása szerinti 2015-ös évi költségvetési tételeinket. Ebből látható, hogy a humán erőforrásra, vagyis a fizetéseknek a biztosítására a BGA Zrt.-n keresztüli támogatásnak körülbelül a 60 százalékat fordítjuk. Ezenkívül ugyancsak személyzeti kiadásként jelentkezik az a jelentős tétel, amely az előbbieken említett étkezési jegyeknek a biztosításáról szól.

Az előbb, illetve ezen a táblázaton pedig a szakmai programokra fordított költségeinket szemléltetném és azokat a finanszírozókat, akik ezeket megvalósították. Látszik, hogy ebből a Bethlen Gábor Alapkezelő több, mint a felét biztosította, és a Pillangó Alapítvány az, amelyik a szakmai programoknak, illetve a nyári táboroknak és a csángó bentlakásnak a szakmai programjaira szolgáló költségeket biztosította. Valamivel kevesebb, mint a fele a támogatási összeg ezen a területen.

Megmutatom - és a bemutató anyagunkban ez részletesen benne van - a jövő évi elképzeléseinket, amelyek a különböző tervezett tevékenységekre vonatkoznak. A legtöbbjüknek már az időpontja is rögzítve van. Természetesen ezek már bejáratott programok az esetek többségében, de vannak olyan betervezett programok is, amelyeket premierként szeretnénk a jövő évben érvényesíteni.

Egy térképet is láthatnak a kiadványunkban, amelyen fel vannak tüntetve azok a helyszínek, ahol a csángómagyar oktatási programban, a pedagógus szövetség által koordinált programban részt vevő helyszíneket tüntettük fel. Ezenkívül két helyszínünk is van ott, a frumószai és a zölddel jelölt máriafalvi helyszínünk, és Lujzikalagorban is van a csángószövetségnek is oktatási helyszíne, illetve a frumószai helyszín. Bizonyára hallottak róla, hogy egész más utat vett ez az oktatási programból kiváló része a frumószai oktatási helyszínnek, hisz ők egy egészen más szervezeti struktúrában képzelik el a továbbiakat.

Természetesen vannak, úgy tűnik, hogy vannak még helyszínek, ahol az effajta törekvésnek, az önállósulásra való törekvésnek a jelei mutatkoznak. Mi egy pillanatig sem állítjuk azt, hogy itt csak és kizárólag a pedagógus szövetség által koordinált oktatási programban létezik vagy létezhet egy-egy oktatási program. Nyilván annál színesebb, annál talán színvonalasabb is, ha minél több alternatíva létezik. Mi mindenképpen azokra a helyszínekre, amelyekért a felelősséget vállaltuk, igyekszünk odafigyelni, és igyekszünk azokat az elvárásokat, azokat a szabályokat, azokat a közösen és az alkalmazottak, a közösség részvételével meghozott határozatokat érvényesítve vezetni ezt a programot, amelyet mi úgy tekintünk, hogy ez egy járható út.

Nyilván vannak, jelen pillanatban is biztosan vannak, a korábbiakban pedig voltak, határozottan voltak olyanok, akik ezeket a szabályokat nem tudták elfogadni, messzemenően nem tudták elfogadni, nagyon sok konfliktusunk is adódott. Természetesen mi ezt így tekintjük, legalábbis így tekintettük, hogy ha a finanszírozónak a bizalma töretlenül érezhető, márpedig ezt mi az elmúlt időszakban mindenképpen éreztük, akkor elképzelhetőnek, illetve elfogadhatónak is tartottuk azt is, hogy ezek az elvek, amelyek mentén igyekszünk ezt a programot vezetni, azok is elfogadhatóak. De ugyanakkor tiszteletben tartjuk minden egyes alkalmazottunknak azt a döntését, szabad döntését, hogy vagy követi a mi programunkban a program szabályai szerinti lehetőségeket, vagy pedig megvan az a szabad döntése, hogy önszántából elhagyja vagy elhagyhatja a programot.

Itt még szeretném azért megjelölni, illetve hangsúlyozni azt a problémát, amely a humánerőforrás biztosítását jelenti. Már korán, februártól a programfelügyeleten keresztül a jelen lévő fiatal barátaim, kollégáim részvételével egyfajta marketingje zajlik a programnak: tanárképző főiskoláknak vagy tanítóképző főiskoláknak a végzős osztályait, évfolyamait látogatják meg és mutatják be a programot, próbálják a program közelébe, illetve a programba csalogatni azokat a kollégákat, akik esetleg ezt vállalják is. Nagyon jól tudjuk, és ezt őszintén el is mondják egy-egy ilyen alkalommal a kollégák, hogy mi az, amire számíthatnak, de ezt megelőzően minden egyes alkalommal helyszíni látogatások is történnek.

Mi mindenképpen nagyon szigorúan, szervezett versenyvizsga formájában próbáljuk kiválogatni a programba jelentkezők közül azokat, akiket alkalmasnak találunk. Nyilván mindig vannak, mint ahogy máshol is, egész biztos vagyok benne, hogy vannak olyan választások is, olyan döntések, amelyek később, és előfordult már olyan helyzet is, hogy nagyon rövid idő alatt kiderült, hogy sajnos nem a legjobb döntés volt, ilyenkor igyekszünk közös megállapodás alapján megválni az olyan kollégáktól. De viszont azt is tudni kell, az az igazság, hogy olyan nagyon-nagyon nem bővelkedünk a program iránt nagyon nagy elkötelezettséget és lelkesedést mutató kollégák sokaságával. Igyekszünk azért megtenni mindent, hogy megfelelő szinten tudjuk ezt a programot a továbbiakban is működtetni.

Én még annyit szeretnék említeni, amit valamilyen formában nem teljesen értettem a Pogár László elnök úr által említettek között, az egyfajta kulturális központ létrehozásának a szükségességét. Mi mindenképpen megismételni szeretnénk azt, amit már korábban is többször hangsúlyoztunk, és amelynek a megvalósítása irányába már

történtek lépések, ennek a módszertani és kulturális központ létrehozásának és megnyitásának a fölöttébb szükséges voltáról. Nem szeretném ezt szakmailag most részletezni, hogy milyen jelentősége lenne, az viszont egészen biztos, hogy ahhoz, hogy ez létrejöhessen, működhessen, a nemzetpolitikai szándék, a döntés és a hozzá rendelhető anyagiaknak a biztosítása nélkülözhetetlen, enélkül ez nem jöhet létre.

Én ennyit szerettem volna elmondani, és bizonyára a kollégáim itt majd kiegészítenek, hogyha kérdések hangzanak el az eddigiekben elmondottakkal kapcsolatosan.

Köszönöm szépen a figyelmüket.

ELNÖK: Köszönöm szépen mindkét elnök úrnak a tájékoztatóját, és akkor azt javasolom, hogy most a bizottság tagjaié legyen a szó, föltehetnek kérdéseket, elmondhatják véleményüket, és valóban akkor az elnök urakkal érkezett kollégák is, ha úgy adódik, akkor természetesen lehetőséget kapnak a reagálásra, válaszadásra.

A bizottság tagjait illeti akkor most a kérdés, véleménynyilvánítás lehetősége. Tessék! *(Jelzésre:)* Szávay István képviselő úr!

Szávay István javaslata

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Köszönöm szépen. Elnök úr, ha megengedi, nekem inkább ügyrendi javaslatom lenne, hogyha szabad. Én azt hiszem, hogy arról a munkáról, amit a moldvai csángóság érdekében ezeknek a szervezeteknek a tagjai itt végeznek, talán lehet, hogy teljesebb képet tudnánk kapni, hogyha előtte meghallgatnánk azokat a munkatársakat, akik terepen vannak, tanítanak vagy gyerekekkel foglalkoznak, és inkább ezt követően kérdezhetnénk, ha szabad ezt javasolnom.

ELNÖK: Amennyiben a kollégák most szólni kívánnak. Kérdezem akár a csángómagyar szövetségtől vagy a pedagógus szövetség jelen lévő tagjaitól, hogy kívánnak-e most szólni, az elnök urakat kiegészíteni egy terepről szóló beszámolóval, ennek sincs akadálya. *(Jelzésre:)* Tessék, parancsoljon! Márton Attila.

Márton Attila kiegészítése

MÁRTON ATTILA, a Csángó Oktatási Program programfelelőse: Pár szóval hozzájárulnék, hogyha már kérdezett a képviselő úr is.

Itt, ahogy az elnök úr mondta, a támogatás nagy részét az oktatók bérezése viszi el, éppen azért, mert a tulajdonképpeni munkát itt, ebben a moldvai csángómagyar oktatási programban, az érdemi munkát ők végzik el. Tehát tulajdonképpen ők azok, akik nap mint nap a helyszíneken, az oktatási helyszíneken helytállnak. És ennek talán az egyik legnehezebb feladatköre az iskolai magyaroktatás, tehát az, amikor tulajdonképpen ellenséges területen a magyar kollégának a többségben lévő román kollégák előtt képviselni kell a magyar értékeket, a magyar anyanyelv ápolásának fontosságát.

Éppen ezért itt a jelen lévők közül is mi úgymond nemcsak ilyen koordináló szerepet töltünk be és nemcsak irodai alkalmazottak vagyunk, hanem mi is ebben a mindennapos munkában részt vállalunk. Egyedül András, ő az, aki ebben a tanévben nem tanít, de azért azt hiszem, hogy ő Kósteleken elvégezte becsülettel a feladatát az azelőtti tíz évben, és valószínűleg, tehát elképzelhető, hogy a későbbiekben is csatlakozni fog, hogyha szükség van rá. Jenő az mellett, hogy a szakmai felügyeletet biztosítja és megpróbál a kollégáknak nap mint nap segíteni ötletekkel, tanácsokkal,

ugyanakkor jelzi a hiányosságokat is, Pusztinán, az iskolában egy olyan alkalmazott, aki, úgymond, a román iskolának is oszlopos tagja. Jómagam pedig, úgy hozta éppen a sors, hogy idén az egyik legnehezebb oktatási helyszínt vállaltam: Lujzikalagorban indult iskolai oktatás elég sok időre és elég nehezen.

Úgyhogy mi hosszán tudnánk itt mesélni a helyszíneken megélt élményeinkről elsősorban, mert azt hiszem, hogy ezek vannak azért többségben. Természetesen nehézségekkel is találkozunk, de most már elég régóta, hogy a programban dolgozunk, én 2002-től, Jenő már a kezdetektől, András egy kicsivel későbben, úgyhogy szinte minden érkező nehézségre gyakorlatból tudunk megoldást javasolni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen Márton Attilának. *(Jelzésre:)* Tessék parancsolni!

Ferencz Éva kiegészítése

FERENCZ ÉVA, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége ügyvezetője: Én is csak annyival egészíteném ki Attila mondatait is, tehát arról, amiről az elnök urak beszámoltak, és el lehet mondani egy fél óra alatt vagy egy óra alatt, hogy mi történik, viszont mindez a munka hatalmas munka a háttérben, hatalmas munka. Tehát nem egyértelmű, magától értetődő egy-egy csángó faluban a civil kezdeményezés, egy-egy programot megszervezni hatalmas háttérmunkát jelent, tehát előkészíteni, meggyőzni, esetleg a hivatalos szervekkel ezt leszervezni nem kis feladat. Egy-egy program ugyan egy mondatban elhangzik, de az mögött hatalmas munka áll, ugyanígy nyilván az oktatás mögött is, az az egyik legnagyobb program most Moldvában, de a többi területen is. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen a kiegészítéseket.

Engedjék meg, hogy a jegyzőkönyv számára rögzítsem, hogy még itt az elnök urak tájékoztatója alatt Bóna Zoltán képviselő úr is megérkezett.

A bizottság tagjaié a szó. Van-e kérdés, hozzászólás? *(Jelzésre:)* Szávay István képviselő úr!

Kérdések, hozzászólások

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntöm én is vendégeinket, az elnök urakat, a tanítókat, segítőket. Több kérdésem is lenne a csángóügyhöz. Nem volt mindegyikről feltétlenül szó, de az volt a célja és a szándéka a bizottságunknak, hogy általában tudjunk önökkel találkozni, és a bizottság jelezze azt, hogy a nemzeti összetartozásba mi a csángókat is természetesen bele vesszük és beleértjük. Úgyhogy engedjék meg, hogy egy kicsit inkább a saját jegyzeteim szerint menjek sorba.

Egyrészt én arra szeretnék rákérdezni, hogy a csángóknak a honosítása hogyan áll, van-e valamennyire megnövekedett kedv, igény a magyar állampolgárság felvételére. Itt kaptunk biztatást arra, hogy néha menjünk el Moldvába - én voltam már több alkalommal, önök közül is többekkel találkoztam már. Korábban még inkább az a vélemény volt, hogy erre kevés az igény, illetve megfogalmazódott az is, hogy nem feltétlenül van a legjobban megszervezve az, hogy nincsen honosítást végző biztos, aki Moldvába ellátogat, csak a csíkszeredai konzulátuson keresztül zajlik ez a folyamat. Ez ügyben van-e valami előrelépés? - ha erről valakitől hallhatnánk egy pár szót.

Az oktatási program kapcsán nekem az lenne a fő kérdésem, és nem szeretnék most már itt belemenni régebbi dolgokba, a bizottságnak egyébként csak én voltam

tagja még korábban, amit Burus elnök úr jelzett, tehát erre az akkori, nem túl kellemes beszélgetésre csak én emlékszem, legalábbis a bizottsági tagok közül.

Milyen tervek, milyen lehetőségek vannak arra, hogy ezt a keresztszülő programot egy kicsit fel tudjuk futtatni Magyarországon? Ez önöktől is elhangzott egy félmondat erejéig, hogy jelentősen lecsökkentek a keresztszülői befizetések. Keletkezett annak idején egy bizonytalanság a rendszerben, akik csak felszínesen követték az eseményeket vagy igazából nem is voltak tisztában azzal, hogy mi zajlott itt, azok a keresztszülők vagy sok keresztszülő igazából csak azt látta, hogy valami bizonytalanság keletkezett. Ez nagyon sokakat elriasztott a program további támogatásától, és látható a számokból, hogy azt a keresztszülői számot, illetve azt a befizetett összeget azóta sem sikerült elérni ezzel kapcsolatban. Milyen tervek vannak, hogyan látják ezen program ismételt felfuttatásának a lehetőségét?

Nyilván nem az önök kompetenciája, nem is nagyon került szóba, de csángóügyben megkerülhetetlen a magyar misézésnek a kérdése, ami éves, több évtizedes, vagy talán azt is lehet mondani, hogy évszázados probléma. Tudjuk azt is, hogy korábban erdélyi csángó származású papok fordultak a jászvásári püspökhöz, a csángószövetség is megtette, mindig valamilyen kitérő választ kaptak. A magyar kormány részéről is elhangzott többször ezzel kapcsolatban az, hogy persze jó lenne ezen változtatni, tavaly Potápi elnök úr is beszélt erről, de tudjuk, hogy ehhez valamilyen lobbis is kellene, ami meglehetősen gyenge. Ezekben a kétségkívül kiváló kezdeményezéseken kívül, amit hallhattunk, egy-egy konkrét ünnepségen vagy búcsújáráson túl látnak-e esélyt arra, hogy közép- vagy rövid távon valami komolyabb változás ebből a szempontból elérhető lesz.

Petőfi Sándor Programnak vannak önkéntesei Moldvában, ami nagyon helyes, Nagy Sándornak és Tremmel Ákosnak hívják az urakat. Én nem tudom... - Önökkel dolgoznak, ugye, a PSZ-nél? Akkor csak kíváncsi vagyok rá, hogy hogyan vannak megelégedve a munkájukkal, mármint hogy önök mennyire tudták őket bevonni, milyen feladatokat látnak el egyáltalán, szerintem ez egy fontos visszajelzés lenne.

Egy megjegyzés - ezt inkább kormánypárti képviselőtársaim felé, mint vendégeink felé. Ha már egyszer van egy Nemzetstratégiai Kutatóintézetünk, akkor szerintem nagyon jó lenne, hogyha nemcsak mangalicafesztivállal meg focikupával foglalkozna, hanem például mondjuk a csángók megmaradása szempontjából szükséges nemzetstratégiai kutatásokat elvégezné, ha már van egy ilyen intézetünk. Én azt hiszem, hogy lehetne olyan tudományos háttérmunkát végezni Csángóföldön, ami tudná segíteni az önök munkáját, illetve azon szervezeteknek a munkáját, amely a csángó közösség nyelvének és identitásának a megmaradását szolgálná, úgyhogy én csak biztatom kormánypárti képviselőtársaimat, hogy hozzám hasonlóan ezeket a kérdéseket néha vessék fel, hogyha két disznótor között Szász elnök úr esetleg hozzánk ellátogat.

A magyar házakkal kapcsolatban - erről is volt szó részben, hogy hol vannak magyar házak. Én csak annyit kérdeznék, hogy van-e tervben újabb magyar házaknak a létrehozása, építése, ezekre van-e forrás, van-e egyáltalán ilyen szándék.

Köszönöm szépen még egyszer. Én jó munkát kívánok önöknek, és nagyon szépen köszönöm ezeket a színvonalas kiadványokat és beszámolókat, amiket kaptunk, azt hiszem, ez kétségkívül segíteni fogja a bizottságot abban, hogy az elmondottakon túl is egy kicsit jobban tudjon az önök munkájáról tájékozódni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Más kérdés, vélemény a bizottság részéről? *(Senki sem jelentkezik.)* Jó, akkor - biztos támadnak majd még gondolatok - most szeretném kérdezni az elnök urakat, illetve nem is kérdezni, hanem hogy

válaszoljanak a felmerült kérdésekre. Pogár László elnök urat kérdezte Szávay képviselő úr a honosítással kapcsolatban. Tessék, elnök úr!

Válaszok

POGÁR LÁSZLÓ, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége elnöke: Köszönöm, képviselő úr, a kérdést. Folyamatban van, amint a múlt héten is, pont pénteken... - igaz, könnyebben megoldódik a lehetőségünk abban, hogy a csángók könnyebben megkapják a kettős állampolgárságukat, de ugyanakkor nehezebb tisztázni az emberekben azt, hogy nem kell féljenek ettől, tehát attól, hogy ha kérik a kettős állampolgárságot, az a helyi román hatóság előtt nem jár semmi plusz fizetéssel, tehát hogy pluszpénzt kelljen fizetni nekik valahova vagy elvesznek bizonyos dolgokat tőlük. Tehát erről egy külön felkészítőt kell tartani az ottani embereknek. Most volt példa rá, a csíkszeredai konzulátusról voltak kint pénteken Diószénben, illetve Lábnyik településen. Több, mint huszonöten kérték a kettős állampolgárságot ezen a két településen. Nagyon fontosnak tartjuk mi ezt a lehetőséget, illetve azt, hogy minél jobban tisztázni az emberekben, hogy ez fontos nekik, és ne féljenek kiállni a magyarságukért. Tehát ezen mi dolgozunk, sőt, még sok ilyen kiszállást csinálunk a falvakban, hogy felkészítsük az embereket erre, akár a gyerekeknek útleveleket készíteni, tudjuk biztosítani a papírok begyűjtését, a fordítását, a dossziék előkészítését ingyen és bérmentve. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Elnök úr!

BURUS-SIKLÓDI BOTOND, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége elnöke: Köszönöm szépen. A honosítással kapcsolatosan Márton Attilát kérném meg, hogy ő is reagáljon rá.

A keresztszülő programmal kapcsolatos felvetések. Talán célszerű lett volna őket megkérdezni. Mi, az az igazság, hogy nagyon fontosnak tartjuk ezt a támogatást, de mint azt korábban is jeleztem, mi, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége, egy szerződéses viszonyban állunk az AMMOÁ-val, ami arról szól, hogy tulajdonképpen a megállapodás szerinti igényeknek megfelelő, havonta benyújtott kérelem alapján kapjuk meg vagy teljes mennyiségében, vagy pedig töredékében. Hál' istennek, eddig mindig a megállapodás szerinti mennyiségben kaptuk meg a támogatást.

De természetesen indirekt módon az oktatókon keresztül nagyon szoros kapcsolatban áll ez az oktatási program a keresztszülőkkal, és nagyon sok minden, sok tényező függ az oktatóknak a viszonyulásától, illetve az általuk kifejtett munkától, hogy tudják ezt kommunikálni a keresztszülőkkal, mennyire működik a kapcsolattartás. Én azt hiszem, hogy ezen a téren vannak pozitív irányú elmozdulások. De azt is tudom az AMMOA elnökétől, dr. Legeza László elnök úrtól, hogy egészen határozott marketingtevékenységbe fogtak az utóbb időben, hogy az ide beérkező támogatásokkal vissza tudjanak jutni arra a szintre legalább, ahol pár évvel korábban léteztek, működtek. De azért mondom, hogy talán őket kellene megkérdezni. Mi természetesen biztatjuk a kollégákat, a tanárokat arra, hogy ez a kapcsolattartás a lehető legzökkenőmentesebben történhessen meg, és szorosan működjenek együtt, hisz nagyon sok olyan külön tevékenység, oktatási helyszínenkénti tevékenység zajlik, ami egyenesen és direkt módon, nem rajtunk keresztül, hanem a keresztszülőkkal való kapcsolattartás eredményeképpen valósul meg.

Itt még annyit szeretnék megjegyezni, ami az előbbi prezentációból kimaradt volna, hogy ez a hivatalossá tétel, és a román oktatási rendszerbe, a romániai magyar oktatási rendszerbe való integrálása ennek a programnak és ennek a bővítése

természetesen finanszírozás kérdése, ezt, azt hiszem, hogy mindannyian látjuk és világosan látjuk. Én úgy látom, hogy egyfajta fajlagos költségeket is számolhatnánk a programba kapcsolódó tanulónként vagy résztvevőnként, inkább nevezzük így őket, hisz kétféle státussal is rendelkeznek. De a bővítésnek a legközelebbi stációja mindenképpen egy valamilyen középfokú intézménynek a létrehozása kellene hogy legyen.

2015, a szakoktatás éve kapcsán mi, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége a fejlesztési koncepcióra, a szakoktatás-fejlesztési koncepcióra kaptunk megbízatást a Nemzetpolitikai Államtitkárságtól. Ennek keretében november 7-én zártuk ezt az évet egy zárókonferenciával, ott fogadtuk el azt a fejlesztési stratégiát, amelyet a jövő héten a Magyarság Házában tartandó konferencia keretében újra be fogunk mutatni. Ennek egyik fejlesztési területként a Csángóföldön alapítandó - nagy valószínűséggel a román állami rendszerben állami intézményként való alapítása első nekifutásra biztosan nagy-nagy akadályokba ütközne, de akkor magánfenntartású, legyen akár egyházi vagy alapítványi fenntartású - szakoktatási intézménynek a létrehozását tűztük ki célul.

Természetesen ez egy nagyon-nagyon széles körű konzultációt kell hogy eredményezzen, és ez kell hogy megelőzze, hisz nagyon sokan a csángó szervezetek közül jelezték, hogy e tekintetben mondanivalójuk van. Reméljük, hogy ezeket őszintén és nagyon hatékonyan is tudjuk napirendre tűzni és megvitatni, hogy ezt a lépést megtehessek, hisz a Csaba atyával való korábbi beszélgetések és a nála létező támogatási felhalmozódás, amelyről gondolom, hogy tiszteletbeli elnök úr esetleg szól egy pár szót, ennek a felhasználása talán összefüggésbe hozható vagy mindenképpen indokolt ennek az összefüggésbe hozása ennek a majdani létrehozandó intézménynek a kialakításával. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem vendégeinket még, hogy itt az előző kérdéskörre kívánnak-e reagálni. Talán Márton Attila neve hangzott el a honosítással kapcsolatban. Tessék, parancsoljon!

MÁRTON ATTILA, a Csángó Oktatási Program programfelelőse: Köszönöm szépen. A honosítással kapcsolatban akkor kiegészíteném itt, illetve hozzátenném: a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége jól meghatározott munkaköri leírásban hozza mindig az oktatók tudomására, hogy az oktatási helyszíneken milyen feladatokat kell elvégezni, és ebben pontosan úgy van megfogalmazva, hogy az oktató a magyarság nagykövete ezekben a közösségekben. Tehát ennek minden oktató a tudatában van, őket mindig fölkészítjük arra, hogy a honosítás az egy úgymond a jövőnk biztosítandó alapvető feladat és emberi kötelességünk is ugyanakkor. Éppen ezért úgy gondolom, hogy a leendő kettős állampolgárok gyerekei majd a magyar órák állandó látogatói lesznek. De nemcsak ez, hanem a honosítás kérdése ugyanakkor úgymond egy kicsit korrigálni is tudja az enyhén részrehajló romániai népszámlálási adatokat.

A magyar állampolgárság kapcsán mindjárt 2012 után konkrét lépéseket tettünk, egy jól kidolgozott, mondhatnám, szinte rendszer működik a moldvai csángómagyar oktatási program keretén belül, oktatóink június 20-ától folyamatosan, 2013. június 20-ától folyamatosan tájékoztatva vannak arról, hogy mikor van kihelyezett konzuli nap a csíkszeredai magyar főkonzulátus jóvoltából. Itt általában 46-50 személy szokta benyújtani kérelmét, bezárólag 2015. november 20-án, amikor az említett helyszínekről Lészpedre is ellátogattak. Annyival előbbre vagyunk már, hogy nemcsak magyar állampolgársági kérvények benyújtása történik meg, hanem anyakönyveztetés is elég sok van, és a házasság során történt névmódosítások is most már szépen sorra kerülnek.

Azt hiszem, hogy minden oktató elvégzi ilyen irányban a feladatát, attól kezdve, hogyha a közösségnek úgymond közösség-szervezője tudott lenni. Én most moldvai viszonylatban teljesen csak egy átlagot tudnék referálni: 2013 decemberében Zsigmond Barna Pálnak írt levelemben 197 moldvai csángóról tudtam beszámolni, ami abban az időszakban, abban a féléves időszakban a lészpedi kihelyezett konzuli napok keretében átadott kérvények számát jelentette, Lészped esetében pedig pontosan 297 magyar állampolgárt regisztráltunk idáig.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Mind Burus elnök urat, mind Pogár elnök urat arra kérem, elmaradt egy téma, amit Szávay képviselő úr megkérdezett: a Petőfi Programról a tapasztalat. Bár nem olyan régen kezdődött el, kinn vannak az ösztöndíjasok, ebből a programból is hosszú hónapok vannak még hátra, de hogy mik az eddigi tapasztalatok, erre hangzott el kérdés.

BURUS-SIKLÓDI BOTOND. a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége elnöke: Márton Attilát kérném, hogy akkor erre válaszoljon.

ELNÖK: Igen. Tessék, Márton Attila!

MÁRTON ATTILA, a Csángó Oktatási Program programfelelőse: Köszönöm szépen. Itt a Petőfi Sándor program keretében az ott lévő két önkéntes mindennapi munkáját azonkívül, hogy megköszöném, egy kicsit összekapcsolnám az ő feladatukat a magyar házakkal is. Tehát itt a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége működtet gyermekek házait, de ezenkívül Moldvában még vannak oktatási helyszínek, mint például Frumószán, ahol Bőjte Csaba ingatlanja működik vagy a „Pusztinai Házért” Egyesület, amit szintén egy másik szervezet működtet. De éppen, úgymond, ezek a Petőfi Sándor program keretében érkezett önkéntesek tették lehetővé azt, hogy most már Lészpeden is egy lészpedi oktatási központról beszélhessünk, ott, ahol most már második éve nyaraltak gyerekek a nyáron, most utolsó alkalommal a Pillangó Tábor keretében négy alkalommal 18-18 fő, tehát négyszer tizennyolc gyerek nyaralhatott az oktatási központban.

Abban a szerencsés helyzetben vagyunk Lészpeden, hogy megfelelő infrastruktúrával is rendelkezünk ehhez, tehát egy kicsit kitér abból a formából, ahogyan nagyon sokan a moldvai csángó településeket elképzelve. Lészped főútvonal mellett van, mégis egy mélyen vallásos közösség, de ugyanakkor a gyerekeket el tudjuk vinni egy strandra is, hogyha éppen fürödni támadna kedvük a nagy melegben. Köszönöm.

További kérdések, észrevételek

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Petneházy képviselő úr jelezte, hogy szólni kíván.

PETNEHÁZY ATTILA (Fidesz): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Én is tisztelettel köszönöm meg a beszámolókat és ezeket a kiadványokat Szávay képviselő úrhoz kapcsolódóan, tényleg nagyszerűnek látva. Már volt a birtokunkban ilyen kiadvány, amiből én magam is sokat tájékozódhattam, úgyhogy ha csak a saját véleményemet mondhatom, akkor magamnak jelenleg is nagyon fontos.

Márton Attila úr a magyarság nagyköveteinek nevezte az oktatókat, és valóban, egyre inkább az ő elmondásaikból is kirajzolódott, hogy azért itt van az a bizonyos, ha

szabad ismételnem azt, ahogy ő fogalmazott, ellenséges területnek is nevezte, habár persze a nagyköveti talán szebb mindenképpen.

Sok minden felmerült bennem, és ezek igazából nem is kérdések, de nyilván felvetnek kérdéseket is, hogy amikor megérkezik egy oktató úgymond erre a nehéz terepre, így mindenképpen nevezhetjük, akkor ugye nemcsak oktatói munkát végez, hanem a közösségteremtést is, ahogy ön elmondta, és azért a gyermekekben is egyfajta indíttatást kell felgerjeszteni azért, hogy ők egyáltalán elinduljanak azon az úton, amin szeretnék önök, oktatók vezetni őket egyáltalán. Tulajdonképpen ebből merül föl bennem a kérdés, hogy ennek a nehézségei hogyan jelennek meg, illetve mennyire vannak birtokában ezek a gyermekek magának a magyar nyelvnek, hogy az ebben való segítség mennyire tölti ki az önök munkáját.

Illetve még az közben merült föl bennem, hogy mennyire érzik azt, hogy a nyelvtudásuk előrehaladása az ezáltal megvalósul, illetve pozitív irányba mozdul - ha érthető voltam, kérdezem a szememmel. Köszönöm szépen egyébként ezt a lenyűgöző és igen-igen fontos munkát, amit csak komoly elismerés illethet.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Más kérdés, hozzászólás? *(Jelzésre:)* Szávay képviselő úr!

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Köszönöm szépen. Nekem azért lenne még egy Burus elnök úrhoz. Nem véletlen kérdeztem rá itt azért a keresztszülő programra meg a keresztszülőkre. Azt mondta az elnök úr, hogy a keresztszülőket kellene megkérdezni. Maximálisan egyetértek, szerintem is meg kellett volna őket kérdezni, de a keresztszülőket nem nagyon kérdezték meg, legalábbis én akkor voltam keresztszülő, hozzám nem igazán jutott el ilyen kérdés.

Magam is három éven keresztül támogattam azt a programot, utána úgy döntöttem, hogy nem, illetve meg akartam várni, hogy mi fog történni. Én keresztszülőként - és most nem képviselőként - pusztán azt láttam, hogy történt egy erőszakos kormányzati beavatkozás annak idején Répás Zsuzsannáék részéről ebbe a programba, szerettem volna megvárni, hogy mi történik, hogyan fog továbbmenni. Most örömmel látom, hogy úgy néz ki, hogy fejlődik és rendeződik ez a helyzet. De ez akkor még egyébként nem volt egyértelmű számomra és valószínűleg más keresztszülők számára sem. De az mondjuk lehet, hogy jó lett volna, hogyha kaptam volna egy levelet, mint ahogy nem, hogy kedves keresztszülő, jó napot kívánok, miért nem fizette be az idejű keresztszülői pénzt vagy miért nem szeretne tovább keresztszülő lenni. Akár egy-két év elteltével is, hogy tisztelt Szávay István, ön korábban keresztszülő volt, esetleg nem szeretne-e ismét bekapcsolódni a programba. Ilyen nem történt.

Úgyhogy ha szabadna javasolni, akkor - mélyen egyetértve az elnök úrral azzal kapcsolatban, hogy érdemes a keresztszülőket megkérdezni - lehet, hogy talán még most sem lenne késő a keresztszülői program korábbi résztvevőit megkeresni, akik ebben a programban részt vettek, lehet, hogy sokak részére már megnyugtatóvá vált ez a helyzet. Hogyha kapnánk valami tájékoztatást személyesen és közvetlenül, akkor lehet, hogy ismét vissza tudnának ebbe a programba kapcsolódni, ami szerintem kétségkívül fontos lenne. Köszönöm szépen még egyszer, és jó munkát kívánok önöknek!

ELNÖK: Köszönöm szépen a képviselő úrnak. Más vélemény, hozzászólás? *(Senki sem jelentkezik.)* Amennyiben nincs, úgy engedjék meg, hogy mint a bizottság elnöke én is hozzászóljak.

Egyrészt Szávay képviselő úrnak szeretném mondani, illetve a jelen lévő elnök uraknak és az őket kísérő munkatársaknak, hogy én szeretnék itt most egyben javaslatot is tenni. Majd valamikor februárban a bizottságunk első ülésén, 2016-ban ott el kell fogadnunk majd a 2016-os munkatervünket, de szeretném, hogyha ott az első bizottsági üléseink egyikén az itt most fölmerült kérdések miatt meghívánk a Keresztszülők a Moldvai Csángómagyarokért Egyesület vezetését, elnökségét, illetve a Moldvai Magyar Oktatásért Alapítványnak a vezetőit. Kapcsolódik ehhez a témához, szerintem nem leszünk vele elkésve. Valóban, itt most egy új helyzet van, talán úgy tűnik, egy rendezett időszak van, amikor arról beszélhetünk, hogy a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége végzi kulturális, hagyományőrző, szociális kérdésekben, egészségügyi kérdésekben a támogató munkáját Csángóföldön, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének pedig a kezében van a csángóföldi magyar oktatásnak a koordinálása, irányítása, maga a minőségbiztosítás, kvázi a tanfelügyelet is, ahogy itt hallhattuk a beszámolóból.

Az elnök úr is elmondta, Pogár elnök úr is, hogy létezik az idei esztendőre egy 24,8 millió forintos támogatás a csángó szervezetek közösségi élet szervezésére, ezt egészítette ki az Emberi Erőforrások Minisztériuma 10 millió forinttal, tehát ez összességében közel 35 millió forint, illetve az oktatási programra pedig a 120 millió forint, ami részben alapítványoktól, részben pedig, a nagyobb része a magyar kormány támogatása, illetve a Bethlen Gábor Alapkezelőnek a támogatása. Az egy hatalmas dolog, hogy 2000-ben 44 évnyi szünet után megindulhatott újra a magyar oktatás Csángóföldön, és ma arról beszélhetünk, ennek is örülnünk kell, hogy most sok-e vagy kevés az 1200 diák vagy az a több, mint kétezer diák, aki valamilyen módon ott kapcsolatba kerül, hiszen itt nemcsak magyar iskolákról van szó, hanem külső nyelvoktatásról is, amit most épp az utóbbi időkben sikerült behúzni az iskolai rendszerbe, ez mindenféleképpen öröm, hogy kétezer gyerekhez eljutunk.

Mi itt, azt gondolom, a bizottsági ülésen jegyeztük az önök fölvetéseit. Tehát részben a csángómagyar szövetség felvetését, hogy ezeket a településeken lévő közösségi házakat, közösségi tereket, egyrészt újakat is kellene létrehozni, másrészt a régiákat felújítani, hiszen sok esetben ezek szolgálják az oktatást is vagy ott vannak éppen elhelyezve az oktatók. Jegyeztük azt a felvetést is Burus elnök úrtól, hogy középfokú oktatásra, képzésre is szükség volna Csángóföldön magyar nyelven.

Konkrét kérdésem lenne - kapcsolódik az ügyhöz, bár egy kicsit távolabbról. Mi nem olyan régen találkoztunk, egy hete Temesváron a szórványnapi rendezvényen, ahol Burus elnök úr beszámolt a szövetség munkájáról. Nagyon röviden szeretném, hogyha elmondaná a javaslatát a nevelési-oktatási támogatással kapcsolatban, ami egy örökzöld téma itt, a bizottságon belül is, és mindig keressük, kutajtjuk a javaslatokat, hogy ha változtatni kívánunk, milyen irányban kellene elmenni. És ön Temesváron beszélt a magyar oktatásban részt vevőkről, a fakultatív oktatásban részt vevőkről. Szeretném, hogyha elmondaná az elnök úr a javaslatát ezzel kapcsolatban. Köszönöm.

Javaslatok

Burus-Siklódi Botond javaslata

BURUS-SIKLÓDI BOTOND, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége elnöke: Köszönöm szépen. A kérdés az nagyon izgalmas, az az igazság, hogy ez már hosszú ideje foglalkoztat minket, többször a módosításra való javaslattételre is felkértek, amióta újra a pedagógus szövetség koordinálása alatt zajlik ez a program. Azt hiszem, hogy teljesen helyénvaló az a felvetés, amelyet mi a magunkéknak tekintünk, elfogadtuk, és javaslattétel szintjén meg is fogalmaztunk, mégpedig az, hogy mindenképpen differenciálni kellene ezt az oktatási-nevelési támogatást. Azt egy

nagyon jó, és sajnos legtöbb esetben szinte alanyi jogon járó támogatásnak fogja föl a magyarság a határokon túli régiókban, és bármilyen mennyiségben érkezik támogatás is, ami az oktatás ügyét szolgálja, az nagyon jól jön. De azért, hogy ennek a magyar nyelvű vagy magyar nyelvi oktatásra tett motiváló hatása érvényesülhessen, elkerülhetetlen egyfajta differenciálás.

Mi több változatban közelítettük meg ezt a problémát. Először is az elnök úr által is említett olyan helyzetekre gondolunk, ahol a romániai magyar oktatási rendszerbe járó, legyen az önálló magyar oktatási intézmény vagy tagozatos iskola, de magyar nyelven tanuló diákoknak a támogatása, ugyanakkor főleg a szórvány területen vagy pedig a diaszpórában előforduló szigeteken történő oktatási formák megvalósítása, történjen az akár iskolán kívüli tevékenységek formájában vagy pedig hétvégi, vasárnapi iskolák formájában. Itt is nagyon fontos a részvételnek a támogatása, és egyfajta motiválása is a szülőknek, hogy az anyanyelv tanulására biztassák a gyerekeiket.

Tehát mi a differenciálást úgy javasolnánk, hogy mindenképpen előnyben kellene részesíteni azokat a területeket, és elsősorban a szórvány területekre gondolunk, ahol igazán alternatíva előtt állnak a szülők, és a magyar oktatási vonal választása egyfajta bátor tett és vállalás is, ugyanakkor az önzonosság mellett a magyarság vállalása is. Míg nyilván, és ezzel nem kisebbíteni vagy csökkenteni szeretném a tömbmagyarban élőknek a helyzetét, hisz ott más választási lehetőségük sincsen, mint hogy magyar iskolába járjon a gyerek, és ez a legtermészetesebb dolog, hogy magyar iskolába járnak a magyar gyerekek.

Ugyanez a helyzet például Csángóföldön is, ahol egyfajta vállalás és nem is akármilyen vállalás, hisz itt azt a közeget azért elég hangsúlyosan kiemelte az elnök úr és a kollégák is itt, hogy milyen körülmények között, milyen környezetben vállalják a csángó szülők a magyar nyelvi oktatását a gyerekeknek, és ezt aláírással, iskolában érvényesített aláírással kérik helyenként.

Tehát mi az oktatási-nevelési támogatás érvényesítését nagyon konkrétan a pályázati felhívásban törtéteknek megfelelően alkalmazzuk és szeretnénk a továbbiakban is alkalmazni, hogy az olyan helységekből, ahol már létezik a magyar nyelvi oktatásban részvételi, iskolai szintű lehetőség, ott nem tudjuk támogatni azokat, akik csak iskolán kívüli programot vállalnak. Mert ugyanazon településen belül az egyik szülő vállalja a magyarságát és az aláírásával kéri a magyar nyelv oktatását, a másik pedig ezt nem vállalja, és sokszor nyíltan visszahalljuk, hogy el is mondják, de viszont ugyanúgy igényt tart rá és meg is kaphatja a támogatást ugyancsak a kiírásnak megfelelően, hogyha nem érvényesítjük ezt a megszorító körülményt, hogy ugyanarról a helységről van szó.

Tehát a differenciálásnak a lehetőségét itt is szeretnénk érvényesíteni és kihangsúlyozni, hisz vannak olyan települések, természetesen a programban is, ahol még iskolai szintű oktatás nem folyik. Tehát ott mindenképpen a fakultációkban, illetve a délutáni, iskolán kívüli tevékenységben részt vevők kapják meg a támogatást. Esetleg a differenciálásnak itt is helye lenne, mert ha nem, akkor a motiváló hatása, mint ahogy ezt mi szeretnénk, hogyha ez lenne egy nagyon fontos tényezője ennek az oktatás-nevelési támogatásnak, ez elvész.

Ezenkívül javasoltuk, módosító javaslatként fogalmaztuk meg a különböző oktatási szintenkénti differenciálásnak a lehetőségét. Nyilván itt a támogatási összegeknek az újragondolásáról van szó, és minden cikluskezdő évfolyamnak a kiemeltebb támogatását tartjuk fontosnak, mint az egyenletes, azonos kvantumokban történő, évről évre érkező támogatásokat. Ugyanis ezzel lehetne motiválni az óvodát kezdők, az első osztályt vagy az előkészítő évfolyamot kezdők vagy ötödik osztályt

kezdők, kilencedik osztályt kezdőknek egy kiemeltebb támogatását ahhoz képest, hogy mi az, amit a különböző évfolyamokon megkaphatnak az illet igénylők.

Ez azért is fontos, mert hogyha mi statisztikailag nézzük a beiskolázási számok alakulását, a 40 ezertől, 45 ezertől - kerek számokban beszélve - a huszonegy-kétezerig egy folyamatos csökkenése mutatható ki, ahogy az oktatási szinteken emelkedünk. Tehát egyre több az iskolaelhagyó. Nyilván nem egyetlen okra és nemcsak erre vezethető vissza, hogy nem elég motiváló hatású ez, isten őrizz, hogy erre fognánk mi ezt a dolgot, itt sokkal komplexebb ez a probléma. De mindenképpen talán egy-egy ilyen kezdőcsomag egy-egy induló oktatási szint kezdő osztályában motiválóbba lehetne.

Azonkívül pedig az egyetemisták, főiskolások támogatására fordított, nagyon-nagyon csökkentett mértékű támogatás, ami az idén 2800 Ft-nak megfelelő, 40 lej értékű támogatást jelent, ez sajnos egyáltalán nem tekinthető, pontosan ilyen szempontok szerint motiválónak. A magyar nyelvű felsőoktatásban részt vevő közel 10 ezer diák közül 1500-1800-an pályázzák meg évente. Tehát hogyha erre nincs mód, hogy ezen valamiféle ilyen irányú változás, mennyiségbeni változás eszközölhető lehessen, akkor talán ezt lehetne ráfordítani vagy fordítani ezeknek az előbbieken említett, például kezdő évfolyamok indítására fordítandó támogatásra.

Körülbelül erről szólt a temesvári szórványnap alkalmával elhangzott javaslatunk. Ezt mi hosszabb ideje, az elnökség keretében is külön témaként megbeszéltük, elfogadtuk, de természetesen nyitottak vagyunk bármilyen megközelítésre. Azt viszont nem ismerjük, hogy esetleg más részről, más oldalról milyen javaslatok hangzottak még el, nem tudjuk, hogy milyen irányban lehetne vagy kellene sokkal nyitottabbnak lennünk. Egyelőre mi ezeket látjuk a magyar nyelv oktatása tekintetében a differenciálás alapvető lehetőségének.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr. Van-e a bizottság tagjaitól még kérdés, vélemény? *(Senki sem jelentkezik.)* Köszönöm szépen. Amennyiben nincs, kérdezem vendégeinket, hogy maradt-e olyan ügy, téma, amiben szólni kívánnak. *(Jelzésre:)* Tiszteletbeli elnök úré a szó!

Lászlófy Pál István javaslata

LÁSZLÓFY PÁL ISTVÁN, a Romániai Magyar Pedagógusok szövetsége tiszteletbeli elnöke: Én egyetlen kérdést szeretnék a bizottság figyelmébe ajánlani, amit az elnök úr hangsúlyozott, hogy az oktatásra szánt költségvetési támogatás az legyen egységes, ne a keresztszülő programot egészítse ki, ne legyen ehhez köze. A keresztszülői programot valahogy át kéne most már alakítani, azóta a világ változott, amióta megindult ez a folyamat, és konkrét programokra kéne a keresztszülők támogatását énszerintem felkérni, arra, hogy táboroztassunk Magyarországon, táboroztassunk Erdélyben gyerekeket, legyenek nyelvi táborok, tehát mind olyan hasznos dolgok, konkrétumok, amik segítik a nyelvnek a jobb elsajátítását. De alapvetően a helyszín biztosítása, a tanárok fizetése az jöjjön a kormányzati támogatásokból, mert akkor lehet tervezhető, hatékonyabbá tehető. Ezt szeretném a bizottság figyelmébe ajánlani.

A másik az, hogy akik Moldvában járnak, Szávay képviselő úr mondta, hogy ő többet jár oda, biztosan tapasztalta azt, én tizenöt éve járok oda kisebb-nagyobb megszakításokkal, de azért a változásokat éreztem. Más most már az a világ, a csángóknál is. És hogyha én azt mondom, hogy Romániából ötmillió ember, negyede a lakosságnak elment, máshol találta meg a jövőt, eleinte itt hagyta a nagymamáknak, ismerősöknek a gyerekeket, most már viszik őket magukkal. Szörnyű dolog nyáron látni azt, hogy mennyi autó halad Nyugat felé, és hogy családok mennek el.

Ez is egy olyan dolog, hogy a csángóság se kivétel ez alól. Meg kéne nézni azt, hogy itt milyen a mozgás, hogy a magyar csángók közül hányan élnek ezzel a lehetőséggel, hogy Nyugaton dolgoznak. Lehet látni szép házakat, hazaküldik a pénzt, olyan is van, hogy a családból az apa, a nagyfiú vagy kettő is kinn dolgozik, otthon az anya a kisebbeket rendezgeti, és hazaküldi a pénzt, fejlesztenek ők is. Már más a gondolkodás egészen, mint ahogy volt ezelőtt tíz vagy tizenöt évvel. Ezekhez is kell hogy alkalmazkodjunk énszerintem, és változtassunk a programjainkon, hogy erősítsük ezt a dolgot.

A harmadik és utolsó dolog az, amit Semjén miniszterelnök-helyettes úrnál megígértünk egy találkozón, hogy javítani kell az együttműködést. Úgy gondolom, hogy tájékoztathatjuk a bizottság tagjait, hogy az elmúlt tanévben vállaltam azt a felelősséget, hogy a szövetség részéről két munkatársammal vagy három munkatársammal havonta találkozunk a csángószövetség vezetőivel. Ez megtörtént, egészen a tanév végig, azt hiszem, júniusban volt az utolsó találkozó, amikor mindig megbeszéltük a közös dolgainkat, és én ajánlanám a továbbiakban is, hogy ezt a vonalat kövessük.

Miért mondom ezt? Azért, mert sok jól működő vagy kevésbé működő egyesület van Csángóföldön, de egyetlen érdekképviseleti fóruma a magyar csángószövetség a csángóságnak. Ha ezt nem erősítik, ha nem támogatják, akkor nehezebb ennek a szövetségnek végeznie a munkát. Én nagyon fontosnak tartom, hogy ebbe az irányba a magyar kormányzat és a képviselő urak is lehetőség szerint tegyék meg azt, ami megtehető, hogy erősödjön és egyre elismertebbé váljon a Csángószövetség mint reprezentatív érdekképviseleti szerv.

A mi részünkről pedig csak azt tudom mondani, hogy ameddig ez a feladat a miénk, addig igyekszünk ennek megfelelőképpen meg is felelni, és állítom, hogy úgy, ahogy Jankó Laura, egy író, aki a tanítványunk volt valamikor a Márton Áron Gimnáziumban, mondta az egyik rádióinterjújában, hogy lehet, hogy 100-120 év múlva lesz ennek a munkának, amit végzünk, valami haszna. Hát bízunk ebben az optimista hangulatú kijelentésben, hogy mindig, ha valamit jól elvégzünk, elhintjük a magokat, lehet, hogy valamikor gyümölcs lesz belőle. Köszönöm szépen, hogy meghallgattak.

ELNÖK: Köszönöm szépen Lászlófy Pál Istvánnak, a pedagógus szövetség tiszteletbeli elnökének a hozzászólását. Van-e még más kérdés, hozzászólás? *(Jelzésre:)* Tessék parancsolni! Ferencz András.

Ferencz András javaslata

FERENCZ ANDRÁS, a Csángó Oktatási Program munkatársa: Én úgy gondolom, talán egy nagyon fontos kérdés kimaradt, gondolom, ebben a csángószövetség vezetésével is közös az álláspont. Meg kellene hogy szülessen az a nemzeti összefogás, talán anyagi hozzájárulás is, hogy ezeket a moldvai oktatási helyszíneket számszerűleg is növelni, hiszen tényleg az utolsó huszonnégy órát éljük egy-egy helyszínen. Viszont nagyon sok olyan oktatási helyszín vagy lehetőség lenne még Moldvában, ahol nagyon jó a nyelvéllapot, és nem jutottunk el, nem jutott el a magyar szó, nem beszélve az egyházi magyar misézésről is, amit itt Szávay képviselő úr is említett. Úgy gondolom, hogy erre is egy közös megoldás kellene hogy szülessen, és talán a jövő évi költségvetés tervezésében ez egy kiemelt lépés kellene legyen, hogy minden évben a lehetőségek szerint legalább egy oktatási helyszínnel erősödjön a moldvai oktatási program. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Szávay képviselő úr!

Szávay István javaslata

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Köszönöm szépen. Csak kettő egymondat. Egy, még a honosítás kapcsán elfelejtettem az előbb reagálni, hogy azért nagyon örülök ezeknek a fejleményeknek, mert én három évvel ezelőtt foglalkoztam, 2012-ben volt is egy parlamenti felszólalásom, talán Semjén miniszterelnök-helyettes urat is maceráltam ezzel, hogy valami konkrét segítség legyen. De akkor ezt így elmondta a miniszterelnök-helyettes úr, hogy mennyire fontos, de semmilyen konkrét választ nem kaptam, és nem is nagyon történt semmi, úgyhogy most nagyon örülök, amit itt hallottam, hogy most már valaki kiment a konzulátusról, és segítette az állampolgársági kérvények benyújtását. Ez akkor egy jó dolog, ezt tényleg örömmel hallom.

A másik: most ütött csak szöveget a fejembe, jóval ezelőtt mondta még az elnök úr, Pogár elnök úr, hogy a magyar gyerekeket, a magyarországi magyar gyerekeket is valahogy Moldvába lehetne vinni vagy csábítani. Ezzel kapcsolatban, ha megengednek nekem egy halk javaslatot vagy ötletet, azért van ez a Határtalanul! program, ez az osztálykirándulós program, ami úgy, ahogy, most hagyjuk, de valamennyire működik, és elvileg magyar állami támogatással magyarországi diákok mehetnek határon túli magyar területekre. Én nem tudok róla, hogy Csángóföld ebbe ne tartozhatna bele, még ha nem is hagyományos célpont, de elvileg talán, úgy gondolom, hogy bele kellene hogy tartozzon.

Lehet, hogy érdemes lenne valamilyen kapcsolatot keresni magyarországi iskolákkal vagy olyan szervezetekkel, amelyek több iskolában jelen vannak, vagy testvértelepülési kapcsolatokon keresztül egy kis pezsgést, biztatást adni arra, hogy magyarországi iskolás csoportok önmagukhoz is mehessenek. Nem biztos, hogy ez így különösebben valakinek magától eszébe jut, mert nyilván ehhez kell, hogy valamilyen megelőző kapcsolatfelvétel vagy valami legyen. De talán ebbe az irányba érdemes lehet elmenni, akár mondjuk olyan formában, hogy megnézni, hogy a moldvai települések közül van-e olyan, amelyiknek van Magyarországon valamilyen testvértelepülése vagy gyülekezeti, vagy bármilyen intézményes kapcsolata, amin keresztül magyar iskolákhoz el lehet jutni, és mondjuk az önkormányzati programjában részt vevő vagy a magyar házakat látogató gyermekcsoportok is mondjuk Magyarországon terveznek valamilyen kapcsolatot létrehozni, akár valamilyen csereprogram keretében itt az osztálykirándulós programban. Ezt talán érdemes lenne megvizsgálni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. A napirendi pontot, miután más jelentkezőt nem látok, bezárom.

Nagyon-nagyon szépen köszönöm vendégeinknek, hogy itt voltak, rendelkezésünkre álltak és a csángókérdésről beszélhettünk. Mind a csángómagyar szövetségnek, mind a pedagógus szövetségnek nagyon-nagyon szépen köszönöm azt a szolgálatot, amit végeznek a magyarság megmaradásáért itt, a Kárpát-medencén belül meg a Kárpátokon kívül is, Moldvában. Nagyon-nagyon szépen köszönöm ezt a munkájukat.

Egyebek

Az egyebek napirendi pontban kérdezem a bizottság tagjait, hogy van-e észrevételük. *(Jelzésre:)* Petneházy képviselő úr.

PETNEHÁZY ATTILA (Fidesz): Elnézést, hogy galád módon magamhoz vonom a szót, de tegnap Margitta vendége voltam Érmellék településén, és a lelkemre kötötték, hogy mind az elnök urat, mind a bizottság tagjait üdvözljem a nevükben. Itt, Margittán van egy kialakult Ady-kultusz, huszonegyedik alkalommal került

megrendezésre ez a bizonyos Ady-nap, amire ők nagyon büszkék, és ez nagyon meg is látszott a tegnapi napon. Én magam elszorult torokkal tudtam csak megszólalni a gyermekek műsora után, akik átszellemülten énekeltek Ady-verseket. Maga volt a csoda. Úgyhogy üdvözetüket küldik tisztelettel az elnök úrnak és a bizottságnak.

ELNÖK: Köszönjük szépen, képviselő úr.

Szeretném jelezni, hogy a holnapi napon, megerősítem azt, ami elektronikus úton is már kiment, a meghívó, és elérhető volt az Országgyűlés honlapján is, hogy holnap 13:30-kor bizottsági ülést kezdünk. Előzetesen szeretném jelezni, hogy én ott javaslatot fogok tenni a zárt ülésre. A Magyar Közösség Pártja elnöke lesz a vendégünk, Berényi József, körülbelül három órától pedig Balog miniszter úr meghallgatása követi ezt a napirendi pontot.

Szerdán pedig a Kárpátaljára való kiutazással kapcsolatban, amit biztosan tudunk, hogy fél nyolckor, azaz 7:30-kor indul a két kisbusz innen, a parlamenti mélygarázból, és a részletes programot igyekszünk küldeni.

Az ülés berekesztése

Köszönöm szépen a figyelmüket. A mai bizottsági ülést bezárom. Köszönöm szépen.

(Az ülés befejezésének időpontja: 10 óra 57 perc)

Pánczél Károly
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Farkas Cecília